

Prvi deo

OSNOVI IMOVINSKOG PRAVA

Glava prva

Uvod u imovinsko i privredno pravo..... 3

Odeljak prvi

Pojam, predmet, metod i izvori imovinskog i privrednog prava

I.	Izrazi privatno, građansko, civilno i imovinsko pravo.....	3
II.	Predmet imovinskog prava.....	4
III.	Pojam i predmet privrednog prava.....	5
IV.	Metod imovinskog i privrednog prava. Načela regulisanja.....	6
	1. Autonomija volje.....	7
	2. Ravnopravnost strana.....	7
	3. Prenosivost (prometljivost) imovinskih prava.....	7
	4. Imovinska sankcija (realna egzekucija).....	7
	5. Zaštita na privatni zahtev.....	8
	6. Načelo dispozitivnosti normi.....	8
	7. Kombinacija načela i kumulacija.....	8
V.	Izvori imovinskog i privrednog prava.....	8
	1. Pojam izvora.....	8
	2. Zakon.....	9
	3. Primena pravnih pravila.....	10
	4. Jedinstveno regulisanje pravnih poslova privrednog i imovinskog prava ..	10
	5. Običaji.....	11
	5.1. Uopšte.....	11
	5.2. Privredni običaj - izvor privrednog prava.....	11
	5.3. Uzanse.....	11
	6. Opšti uslovi poslovanja.....	12
	7. Sudska i arbitražna praksa.....	12
	8. Precedenti.....	13

Odeljak drugi

Subjekti i objekti imovinskog i privrednog odnosa

I.	Subjekti imovinskog i privrednog odnosa	14
1.	Pojam	14
2.	Fizička lica	14
2.1.	Pravna sposobnost fizičkih lica. Sticanje i prestanak	14
2.2.	Poslovna sposobnost fizičkih lica	15
2.3.	Deliktna sposobnost fizičkih lica	17
2.4.	Elementi određivanja fizičkih lica.	18
3.	Pravna lica	20
3.1.	Pojam pravnog lica	20
3.2.	Organizacije sa svojstvom pravnog lica	20
3.3.	Pravno lice i njegovi osnivači i učesnici.	21
3.4.	Podjele pravnih lica	21
3.5.	Osnovna obeležja pravnog lica	24
3.6.	Identifikovanje pravnog lica	24
3.7.	Pravna, poslovna i deliktna sposobnost pravnog lica	25
II.	Objekti imovinskog i privrednog odnosa	26

Odeljak treći

Pravni poslovi

I.	Pojam pravnog posla	27
II.	Podjela pravnih poslova.	27
1.	Jednostrani i dvostrani pravni poslovi	28
2.	Pravni poslovi među živima (inter vivos) i pravni poslovi za slučaj smrti (mortis causa)	28
3.	Teretni (onerozni) i dobročini (lukrativni) pravni poslovi	28
4.	Formalni i neformalni pravni poslovi.	28
5.	Kauzalni i apstraktni pravni poslovi.	29
III.	Sastojci pravnog posla	29
IV.	Zastupanje.	30
1.	Pojam i dejstvo	30
2.	Vrste zastupanja	30
2.1.	Zakonski zastupnik	30
2.2.	Statutarno zastupništvo	31
2.3.	Zastupanje na osnovu akta državnog organa	31
2.4.	Zastupanje na osnovu izjave volje zastupanog (punomoćstvo)	31
V.	Forma pravnih poslova	34
VI.	Nevažeci pravni poslovi	35
1.	Pojam	35
2.	Ništavi pravni poslovi.	35
3.	Pojedini ništavi pravni poslovi	36
3.1.	Zabranjeni pravni poslovi	36
3.2.	Fiktivni pravni poslovi	36
3.3.	Zelenaški pravni posao (ugovor)	37
3.4.	Nemogućnost ispunjenja pravnog posla	37
3.5.	Kršenje propisane ili ugovorene forme	38
3.6.	Pravni poslovi lica koja su potpuno poslovno nesposobna	38
3.7.	Pravni poslovi neprofitnog pravnog lica	38

4. Rušljivi pravni poslovi	39
4.1. Zabluda	39
4.2. Prevara	40
4.3. Prinuda	40

Odeljak četvrti
Sticanje imovinskih prava

1. Derivatívno (izvedeno) sticanje	41
1.1. Translativan prenos (sukcesija)	41
1.2. Konstitutivan prenos	42
2. Originarno sticanje	42

Odeljak peti
Vrste imovinskih prava

1. Apsolutna prava - stvarna, intelektualna i lična	43
2. Relativna (obligaciona) prava	44
3. Imovinska i neimovinska prava	44

Glava druga

Stvarno pravo.	45
-------------------------------	-----------

Odeljak prvi
Uvod

I. Pojam i načela stvarnog prava	45
1. Objektivno stvarno pravo i subjektivno stvarno pravo.	45
2. Načela regulisanja stvarnog prava	45
II. Podela stvarnih prava	47
III. Podela stvari	47
1. Pojam	47
2. Stvari u prometu (res in commercio) i van prometa (res exstra commercium)	48
3. Pokretne stvari (res mobiles) i nepokretne stvari (res immobiles)	48
4. Individualno određene stvari i stvari određene po rodu	49
5. Zamenljive i nezamenljive stvari	49
6. Potrošne i nepotrošne stvari	49
7. Deljive i nedeljive stvari	49
8. Pripadak	50
9. Plodovi (fructus)	50
10. Novac i procena vrednosti stvari	51

Odeljak drugi
Državina

I. Pojam državine. Detencija	52
II. Subjekti državine	52
III. Predmet državine	52
IV. Vrste državine	53
1. Državina stvari i državina prava	53
2. Isključiva (individualna) državina i sudržavina	53
3. Zakonita i nezakonita državina	53
4. Savesna i nesavesna državina	54

5. Prava (istinita) i manljiva (neistinita) državina	55
6. Neposredna i posredna državina	55
V. Pribavljanje i gubitak državine	55
VI. Zaštita državine	56

Odeljak treći

Pravo svojine

I. Pojam prava svojine	57
II. Sadržina prava svojine	57
III. Obeležja prava svojine	58
IV. Sticanje prava svojine	59
1. Derivatívno sticanje prava svojine	59
1.1. Način sticanja nepokretnih stvari	59
1.2. Način sticanja pokretnih stvari	59
2. Pojedini vidovi originarnog sticanja prava svojine	61
2.1. Održaj	61
2.2. Sticanje svojine od nevlasnika	63
Zaštita prava svojine	63
1. Reivindikaciona tužba (actio rei vindicatio)	64
2. Publicijanska tužba (actio Publiciana)	64
3. Negativna tužba (actio negatoria) - tužba zbog uznemiravanja	65
VI. Susvojina (condominium)	66
1. Pojam	66
2. Prava suvlasnika u suvlasničkoj zajednici	66
2.1. Prava suvlasnika u odnosu na celu stvar	66
2.2. Prava suvlasnika u odnosu na alikvotni deo stvari	67
3. Prestanak suvlasničke zajednice	67
VII. Zajednička svojina	68
1. Pojam i obeležja	68
2. Oblici zajedničke svojine	68
VIII. Etažna svojina	69
IX. Državna svojina	69
X. Društvena svojina	70

Odeljak četvrti

Stvarna prava na tuđoj stvari

I. Pojam i podela	70
II. Založno pravo	70
1. Pojam	70
2. Vrste založnih prava	71
2.1. Uopšte	71
2.2. Založno pravo na osnovu ugovora	71
2.3. Sudsko založno pravo	72
2.4. Zakonsko založno pravo	72
III. Načela založnog prava	73
1. Uopšte	73
2. Načelo akcesornosti	73
3. Načelo oficijelnosti i njegovo ograničenje i isključenje	73
4. Načelo specijalnosti	74
5. Načelo nedeljivosti	74

IV. Hipoteka (založno pravo na nepokretnim stvarima)	75
1. Pojam	75
2. Napuštanje načela oficijelnosti	75
3. Predmet hipoteke	76
3.1. Pojam	76
3.2. Nepokretnosti koje mogu biti predmet hipoteke	76
3.3. Nepokretnosti koje ne mogu biti predmet hipoteke	79
4. Sticanje hipoteke	79
4.1. Uopšte	79
4.2. Ugovor o hipoteci	80
4.3. Jednostrana hipoteka	81
5. Upis hipoteke	81
6. Prava i obaveze vlasnika nepokretnosti	82
7. Prava i obaveze poverioca	83
8. Izbor sredstva namirenja	83
9. Vansudski postupak namirenja	83
10. Namirenje kad je predmet hipoteke objekat u izgradnji	84
11. Redosled namirenja	85
11.1. Prestanak hipoteke	85
11.2. Odricanje od hipoteke	85
11.3. Konfuzija i konsolidacija. Propast nepokretnosti	86
11.4. Prestanak hipoteke u opštem interesu	86
11.5. Amortizacija	86
11.6. Prodaja predmeta hipoteke radi namirenja	87
11.7. Centralna evidencija hipoteka	87
V. Pravo zaloge na pokretnim stvarima	87
1. Pojam	87
2. Predmet zaloge	87
3. Ručna zaloga (pignus)	88
3.1. Pojam	88
3.2. Ugovor o zalozi (contractus pigneraticius). Pojam i osobine	89
3.3. Prava i obaveze strana iz ugovora o zalozi	89
3.4. Prenošenje založnog prava	90
3.5. Prestanak založnog prava	91
4. Registarsko založno pravo (hipoteka na pokretnoj stvari)	91
4.1. Pojam	91
4.2. Ugovor o zalozi	92
4.3. Potraživanje koje se obezbeđuje	92
4.4. Dejstvo ugovora o zalozi	93
4.5. Namirenje na objektu zaloge	93
4.6. Način i redosled namirenja. Prestanak registarske zaloge	94

Glava treća

Osnovni pojmovi opšteg dela obligacionog prava 95

Odeljak prvi

Uvod

I. Pojam i deoba obligacionog prava	95
II. Pojam obligacionog odnosa	96
III. Izvori obligacija	96

Odeljak drugi

Ugovor

I.	Pojam, osobine i značaj	97
II.	Podela ugovora	97
III.	Zaključenje ugovora	100
	1. Saglasnost volja	101
	1.1. Ponuda	101
	1.2. Priprijetanje ponude	102
	1.3. Trenutak zaključenja ugovora	103
	1.4. Predugovor	104
	2. Predmet ugovora	104
	3. Osnov ugovora (kauza)	105
	4. Mane (nedostaci) volje	106
	5. Forma ugovora	106
	6. Pojačanje ugovora	106
	6.1. Kapara	107
	6.2. Ugovorna kazna	108
	6.3. Odustanica	109
IV.	Dvostrano obavezni ugovori	110
	1. Raskidanje ugovora zbog neispunjenja	110
	2. Raskidanje ili izmena ugovora zbog promenjenih okolnosti	111

Odeljak treći

Prouzrokovanje štete

I.	Pojam štete	112
II.	Vrste štete	113
III.	Odgovornost po osnovu krivice	114
IV.	Objektivna odgovornost (odgovornost za štetu od opasne stvari ili opasne delatnosti)	115
V.	Odgovornost proizvođača stvari s nedostatkom	116
VI.	Naknada materijalne (imovinske) štete	118
	1. Pojam i vrste naknade	118
	2. Obim naknade materijalne štete	118

Odeljak četvrti

Dejstvo obaveza

I.	Ispunjenje obaveza i posledica neispunjenja	119
II.	Zatezna kamata	120
III.	Ugovorna kamata	121
IV.	Pravo zadržavanja (ius retentionis)	122
	1. Pojam. Nastanak	122
	2. Predmet i dejstvo prava zadržavanja	122

Odeljak peti

Razne vrste obaveza

I.	Novčane obligacije	123
II.	Deljive obligacije	124
III.	Nedeljive obligacije	124

IV.	Solidarne obligacije	125
1.	Solidarnost dužnika (pasivna solidarna obligacija)	125
2.	Solidarnost poverilaca (aktivna solidarna obligacija)	126

Odeljak šesti

Promena poverioca ili dužnika

I.	Ustupanje potraživanja (cesija)	126
II.	Preuzimanje duga	127

Odeljak sedmi

Prestanak obaveza (obligacija)

I.	Pojam	128
II.	Ispunjenje obligacije	128
1.	Pojam	128
2.	Isplata sa subrogacijom. Predmet ispunjenja	129
3.	Vreme i mesto ispunjenja	130
4.	Docnja	131
4.1.	Docnja dužnika	131
4.2.	Docnja poverioca	131
III.	Prebijanje (kompenzacija)	132
IV.	Otpuštanje duga	134
V.	Novacija	134
VI.	Sjedinjenje (konfuzija)	135
VII.	Nemogućnost ispunjenja	135
VIII.	Zastarelost potraživanja	136
1.	Pojam	136
2.	Početak toka, nastupanje i dejstva zastarelosti	136
3.	Opšti i posebni rokovi zastarelosti	137
4.	Zastoj zastarevanja	138
5.	Prekid zastarevanja	139

Drugi deo

PRIVREDNO PRAVO

Glava prva

Statusno pravo	143
-----------------------	------------

Odeljak prvi

Privredni subjekti

I.	Pojam	143
II.	Osnovna zajednička pravila o privrednim društvima	143
1.	Pojam i obeležja	143
2.	Razvrstavanje privrednih društava	144
3.	Sistem osnivanja privrednog društva	145
4.	Osnivanje privrednog društva	146
5.	Imovina privrednog društva. Odgovornost osnivača i drugih lica	146
6.	Odgovornost za štetu zbog zloupotrebe društva	148

7. Identitet privrednog društva	149
7.1. Delatnost	149
7.2. Sedište	149
7.3. Poslovno ime	150
8. Registracija privrednog društva	153
8.1. Pojam. Dejstvo registracije	153
8.2. Nadležnost organa uprave. Predmet registracije	154
8.3. Postupak registracije	154
8.4. Ništavost registracije osnivanja	155
9. Preduzimanje pravnih poslova	156
9.1. Pravna i poslovna sposobnost privrednog društva	156
9.2. Zastupanje društva	156
10. Odgovornost privrednog društva za obaveze	157
11. Lica koja imaju dužnost prema društvu	158

Odeljak drugi

Pravne forme privrednih društva

I.	Ortačko društvo	159
	1. Pojam, Osnivanje, Razgraničenje	159
	2. Osnivački akt i ugovor ortaka društva	159
	3. Odnosi između ortaka i ortaka sa ortačkim društvom	160
	3.1. Obaveza unošenja uloga. Raspolaganje udelom	160
	3.2. Upravljanje ortačkim društvom (poslovodstvo)	161
	3.3. Raspodela dobiti i snošenje gubitaka	161
	3.4. Odgovornost ortaka za obaveze društva	161
	3.5. Prestanak ortačkog društva i istupanje ortaka	162
II.	Komanditno društvo	163
	1. Pojam	163
	2. Osnivanje komanditnog društva	164
	2.1. Zaključenje i izmena osnivačkog ugovora	164
	2.2. Ugovor ortaka društva. Odnos osnivačkog ugovora i ugovora ortaka	165
	2.3. Registraciona prijava osnivanja komanditnog društva	165
	3. Odnosi među ortacima i između ortaka i društva	165
	4. Odnosi komanditnog društva i ortaka prema trećim licima	166
	5. Promene u članstvu i status društva	166
III.	Društvo s ograničenom odgovornošću	167
	1. Pojam. Osnivači društva	167
	2. Osnivanje društva	167
	2.1. Osnivački akt	167
	2.2. Ugovor članova društva. Odnos osnivačkog akta i ugovora	168
	2.3. Osnovne obaveze članova - ulози i osnovni kapital	169
	3. Udeli u društvu	169
	3.1. Sticanje udela. Pravna priroda	169
	3.2. Knjiga udela. Značaj upisa u knjigu udela	170
	3.3. Prava po osnovu udela	170
	3.4. Sopstveni ulози društva	170
	4. Osnovna prava članova društva	170
	4.1. Pravo raspolaganja udelom	170
	4.2. Zalaganje udela od strane člana	171

4.3. Pravo isplate dobiti	171
4.4. Organi društva s ograničenom odgovornošću.	171
5. Prestanak svojstva člana društva i društva	172
IV. Akcionarsko društvo.	173
1. Pojam	173
2. Osnivanje akcionarskog društva.	173
3. Osnivačka skupština otvorenog akcionarskog društva.	174
4. Otvoreno i zatvoreno društvo	175
5. Akcije i druge hartije od vrednosti	175
6. Dividende i druge isplate akcionarima	176
7. Osnovni kapital društva	176
7.1. Vrste uloga i njihovo unošenje u društvo	176
7.2. Minimalni osnovni kapital	176
8. Organi akcionarskog društva	177
8.1. Uopšte	177
8.2. Skupština akcionarskog društva	177
8.3. Upravni odbor, izvršni odbor i direktor	178
8.4. Nadzorni odbor, interni revizor i odbor revizora	178
8.5. Sekretar akcionarskog društva	179
9. Prestanak društva	180
V. Društveno preduzeće	180
VI. Javno preduzeće	181

Odeljak treći

Povezivanje i reorganizacija društva. Privredne komore

I. Povezivanje društava	183
1. Pojam	183
2. Način povezivanja društava	184
3. Društva povezana kapitalom. Kontrolno i značajno učešće u kapitalu	185
4. Društva povezana ugovorom	185
II. Reorganizacija privrednog društva.	185
1. Pojam	185
2. Statusne promene	185
3. Promena pravne forme privrednih društava.	187
3.1. Pojam	187
3.2. Vrste promene pravne forme.	187
III. Privredne komore	187
1. Udruživanje u komore	187
1.1. Pojam	187
1.2. Sistem komora. Organi komore	188
1.3. Delatnost komore	189

Odeljak četvrti

Preduzetnici i zdruge

I. Preduzetnici	189
1. Pojam, registracija i obeležja	189
2. Prestanak preduzetnika	190
II. Zdruge.	191
1. Pojam. Principi poslovanja.	191
2. Razgraničenje	191

3. Razvrstavanje zadruga	192
4. Osnivanje zadruga	192
5. Organi zadruge	193
6. Imovina zadruge	193

Odeljak peti

Finansijske i osiguravajuće organizacije

I. Finansijske organizacije	194
1. Uopšte	194
2. Banke	195
2.1. Pojam banke	195
2.2. Vrste bankarskih poslova i podela banaka	195
2.3. Poslovi koje banka može obavljati	196
2.4. Osnivanje i poslovanje banke	196
2.5. Organizacija i organi banke	198
3. Narodna banka Srbije	199
3.1. Pojam	199
3.2. Organi NBS	199
3.3. Ovlašćenja u oblasti monetarne politike	200
4. Berze	201
4.1. Pojam i osnivanje berzi. Uprava i akti berze	201
4.2. Delatnost berze. Zabranjeni poslovi	202
4.3. Arbitraža berze	202
4.4. Prestanak rada berze	202
II. Društva za osiguranje	203
1. Pojam. Vrste organizacija	203
2. Akcionarsko društvo za osiguranje. Organi	203
3. Društvo za uzajamno osiguranje	204
4. Agencija za poslove pružanja drugih usluga u osiguranju	204

Odeljak šesti

Prestanak društava i preduzetnika

I. Pojam i osnovi za prestanak	204
II. Likvidacija privrednog društva	205
1. Pretpostavke	205
2. Postupak. Likvidacioni upravnik	206
3. Radnje likvidacionog upravnika	206
4. Isplate i okončanje likvidacije	207
III. Stečajni postupak	207
1. Pojam	207
2. Stečaj	208
2.1. Pokretanje postupka stečaja	208
2.2. Organi postupka stečaja i otvaranje stečajnog postupka	208
2.3. Pokretanje prethodnog stečajnog postupka	209
2.4. Pokretanje stečajnog postupka	209
2.5. Pravne posledice pokretanja stečajnog postupka po stečajnog dužnika	210
2.6. Posledice pokretanja stečajnog postupka na potraživanje	210
2.7. Ostale važnije posledice pokretanja stečajnog postupka	211
2.8. Stečajna masa. Utvrđivanje potraživanja	211

2.9. Pobijanje pravnih poslova stečajnog dužnika	212
2.10. Unovčenje i deoba stečajne mase. Zaključenje stečajnog postupka	212
3. Reorganizacija	213
IV. Prestanak preduzetnika	214

Glava druga

Industrijska svojina 215

I. Pojam	215
II. Izvori	216
III. Podela	217
1. Patentno pravo	217
1.1. Patent	217
1.2. Know - how	228
2. Pravo znakova razlikovanja	230
2.1. Pravo na žig	230
2.2. Pravo na dizajn	238
2.3. Pravo na zaštitu oznake geografskog porekla	245

Glava treća

Ugovori u privredi 251

I. Pojam ugovora u privredi	251
II. Osnovna obeležja ugovora u privredi	251
III. Ugovor o prodaji u privredi	253
1. Pojam, osobine	253
2. Sastojci ugovora	254
3. Roba	254
3.1. Uopšte	254
3.2. Rizik propasti ili oštećenja robe	255
4. Cena	256
5. Obaveze prodavca	256
5.1. Isporuka robe kupcu	257
5.2. Odgovornost za nedostatke stvari	260
6. Obaveze kupca	264
6.1. Uopšte	264
6.2. Isplata cene	264
6.3. Preuzimanje stvari	265
IV. Modaliteti ugovora o prodaji	265
1. Ugovor o prodaji po uzorku ili modelu	265
2. Prodaja radi pokrića	266
3. Kupovina radi pokrića	267
4. Prodaja sa zadržavanjem prava svojine	268
5. Prodaja sa specifikacijom	268
6. Kupovina na probu	269
V. Ugovor o komisionu	269
1. Pojam i osobine ugovora	269
2. Vrste ugovora o komisionu	270
3. Samostalno istupanje komisionara	272
4. Obaveze komisionara	272
4.1. Izvršenja naloga kako glasi	272

4.2. Zaključenje posla sa trećim licem	273
4.3. Čuvanje interesa komitenta	273
4.4. Saopštavanje komitetu imena saugovarača	274
4.5. Podnošenje izveštaja i polaganje računa	274
5. Obaveze komitenta	275
5.1. Omogućavanje komisionaru da izvrši nalog	275
5.2. Plaćanje naknade (provizije)	275
5.3. Naknada učinjenih troškova	276
5.4. Obezbeđenje potraživanja komisionara prema komitetu	276
5.5. Odnosi sa trećim licima	277
VI. Ugovor o trgovinskom zastupanju (agenturi)	278
1. Pojam i osobine ugovora	278
2. Vrste trgovinskog zastupanja	279
3. Obaveze ugovornih strana	279
3.1. Obaveze zastupnika	279
3.2. Obaveze nalogodavca (ovlašćenja zastupnika)	282
4. Prestanak ugovora	283
VII. Ugovor o posredovanju	284
1. Pojam i obeležja	284
2. Razgraničenje	284
3. Obaveze ugovornih strana	285
3.1. Obaveze posrednika	285
3.2. Obaveze nalogodavca	285
VIII. Ugovor o uskladištenju	286
1. Pojam i obeležja ugovora	286
2. Vrste skladišta	286
3. Obaveze ugovornih strana	287
3.1. Obaveze skladištara	287
3.2. Obaveze ostavodavca	289
IX. Ugovor o građenju	291
1. Pojam ugovora. Bitni sastojci	291
2. Pravna priroda	292
3. Zaključenje ugovora	293
4. Obaveze ugovornih strana	294
4.1. Obaveze izvođača	294
4.2. Obaveze naručioca	296
4.3. Predaja izgrađenog objekta naručiocu	297
4.4. Odgovornost izvođača radova za štetu	298
X. Ugovor o špediciji (otpremanju)	300
1. Pojam i osobine	300
2. Obaveze ugovornih strana	301
2.1. Obaveze špeditera	301
2.2. Obaveze nalogodavca	303
XI. Ugovor o prevozu stvari železnicom	304
1. Pojam i obeležja ugovora	304
2. Vrste ugovora	305
3. Tovarni list	306

4. Obaveze ugovornih strana	306
4.1. Obaveze prevozioca	306
4.2. Obaveze pošiljaoca (ovlašćenja prevozioca)	309
5. Ugovorna odgovornost prevozioca.	310
XII. Ugovor o prevozu stvari drumom.	311
1. Pojam i obeležja	311
2. Obaveze prevozioca	313
3. Ugovorna odgovornost prevozioca.	315
4. Obaveze pošiljaoca i primaoca	316
XIII. Ugovor o mešovitom (kombinovanom) prevozu	317
1. Pojam	317
2. Pravna priroda	318
3. Razgraničenje	318
4. Osnovne obaveze iz ugovora	320

Glava četvrta

Hartije od vrednosti 321

Odeljak prvi

Osnovna pravila o hartijama od vrednosti

I. Pojam	321
II. Izvori prava.	322
III. Bitna obeležja hartija od vrednosti.	322
IV. Razgraničenje između hartija od vrednosti i drugih isprava	323
V. Bitni sastojci hartija od vrednosti	324
VI. Pravna priroda hartija od vrednosti i nastanak obaveze	325
VII. Podela hartija od vrednosti	326
VIII. Bitna obeležja hartija od vrednosti na donosioca, na ime i po naredbi	327
1. Hartije od vrednosti na donosioca	327
2. Hartije od vrednosti na ime	328
3. Hartije od vrednosti po naredbi	328

Odeljak drugi

Pojedine hartije od vrednosti

I. Menica	329
1. Pojam i funkcije menice.	329
2. Nastanak menice.	330
3. Izvori meničnog prava	331
4. Pravna priroda menice	332
5. Menična načela	332
6. Vrste menice	333
7. Elementi menice	334
7.1. Bitni elementi (sastojci) menice	335
7.2. Nebitni (fakultativni) menični elementi – klauzule u menici	335
8. Menične radnje	336
8.1. Uopšte	336
8.2. Izdavanje menice.	337
8.3. Umnožavanje i prepisi menice	338

8.4. Prenos menice	338
8.5. Avaliranje menice	339
8.6. Akceptiranje menice	340
9. Plaćanje meničnog iznosa	341
10. Intervencija	342
11. Protest	342
11.1. Pojam	342
11.2. Vrste protesta	343
11.3. Postupak. Sadržaj protestne isprave	343
12. Notifikacija	343
13. Regres	344
14. Sudsko ostvarivanje prava iz menice i prigovori	344
15. Zastarelost	345
16. Neosnovano obogaćenje	346
II. Ček	346
1. Pojam i uloga čeka	346
2. Istorijat. Izvori prava	347
3. Bitni sastojci čeka	347
4. Nebitni sastojci čeka	349
5. NedoVOLJENE klauzule u čeku	349
6. Vrste čekova	350
7. Čekovne radnje	352
7.1. Izdavanje čeka	352
7.2. Prenos čeka	352
7.3. Avaliranje čeka	352
7.4. Isplata čeka	353
7.5. Opozivanje čeka	353
7.6. Regres zbog neisplate čeka	353
7.7. Tužba iz osnovnog odnosa	354
7.8. Prestanak prava	354
III. Skladišnica	354
1. Pojam	354
2. Izdavanje	354
3. Sastojci i sadržina	355
4. Prenošenje	356
5. Protest. Regresni zahtev	357
IV. Legitimacione hartije i znaci	357
1. Legitimacioni znaci	357
2. Legitimacione hartije	358